

Utbildningsinspektion i Himlaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Verksamheten i Himlaskolan har granskats och besökts den 15-17 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Himlaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Himlaskolan intervjuades elever, lärare och rektorn. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Himlaskolan	Antal elever
Förskoleklass	46
Grundskola	418

Källa: Himlaskolan

Himlaskolan är belägen i tätorten Alafors och startade läsåret 2006/2007. Före denna tidpunkt fanns två andra kommunala skolor i lokalerna, Ledetskolan och Furuskolan. Under sommarlovet 2006 startade en fristående skola i kommundelen, Ahlafors fria skola, och 120 av den dåvarande skolans elever gick över till denna skola. Himlaskolan är resultatet av flera sammanslagningar av separata kommunala skolor, två skolor för elever i förskoleklass och årskurserna 1–4, en skola för elever i årskurserna 5–6 samt en skola för elever i årskurserna 7–9. Vid läsårsstart år 2007 skedde den senaste sammanslagningen då två närbelägna skolor för elever i förskoleklass samt årskurserna 1–4 lades ner. Eleverna från dessa två skolor går nu på Himlaskolan som därmed, från och med läsåret 2007/2008 är en skola för elever i förskoleklass och årskurserna 1–9.

Undervisningen bedrivs i åldershomogena klasser i årskurserna 7–9 samt åldersblandade klasser i årskurserna F–6. Skolans personal är organiserad i arbetslag.

I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det vid Himlaskolan finns goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. Det framkommer vid inspektionen att skolans personal ser de stora förändringar den kommunala skolan genomgått i Alafors, genom startandet av en fristående skola och sammanslagning av kommunala skolor, som en sporre för förbättringsarbete vid skolan. Skolan har en uttalad ambition att bygga upp en kontinuitet från förskoleklass till och med årskurs 9 men detta arbete har ännu inte haft genomslagskraft. Inspektörerna får ett intryck att de olika skolor som slagits ihop till Himlaskolan fortfarande är synliga genom skillnader i hur det pedagogiska arbetet genomförs i de olika åldrarna. Himlaskolan har prioriterat arbetet i arbetslag, mentorskap samt arbetet med individuell planering och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling. Enligt lärare, elever och rektorn har de stora förändringarna gjort att det har tagit energi att finna fungerande strukturer inom de områden som prioriterats. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det utifrån målen för utbildningen ställs större krav på arbetet än vad Himlaskolan i dag kan uppvisa.

Det framkommer vid samtal med elever och lärare att det varierar mellan elever i olika åldrar om de är medvetna om läroplanens och kursplanernas mål för utbildningen. Inspektörerna kan konstatera att de äldre eleverna är medvetna om såväl mål för utbildningen som betygskriterier och eleverna delges i början av arbetsområdena mål för dessa. I ett flertal av de planeringar inspektörerna tar del av är även strävansmålen tydliggjorda. Dock är de yngre eleverna till och med årskurs 6 osäkra på om, och i så fall vilka, mål det finns i skolan. Lärarna uppger att de kanske inte tillräckligt tydligt presenterar målen för eleverna i dessa åldrar. Om eleverna inte känner till utbildningens mål kan det vara svårt för dem att utöva inflytande eller ta ansvar för lärande och planering av klassens arbete. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över arbetet i klassen och över skolan i stort är begränsat. Dock har alla elever en IUP med individuella mål.

Det finns två elevråd men eleverna uppger att dessa sällan sammanträder och att de därmed inte har något inflytande över skolövergripande frågor. Skolan fokuserar enligt sina dokument på arbetet med skolans och samhällets värdegrund. Inspektörerna får dock intrycket av att detta arbete inte genomsyrar verksamheten på det sätt det beskrivs i dokumenten. Elever i de högre åldrarna uppger att de sällan diskuterar frågor som har med värdegrundsarbetet att göra i sina klasser. De uppger att det gäller att inte vara avvikande. Detta bekräftas i intervju med lärare och rektor. Inspektörerna bedömer att Himlaskolan bör utveckla sitt arbete med den värdegrund skolan och samhället vilar på.

Vid klassrumsbesök och samtal med elever och personal för elever i årskurserna 3–6 framkommer att hänsyn till individuella förutsättningar bara tas i ringa omfattning. Såväl personal som elever uppger att det råder bristande arbetsro i dessa klasser.

Elevernas kunskapsresultat dokumenteras i ämnena engelska, matematik och svenska främst med hjälp av de nationella ämnesproven för årskurs 5, dock saknas en samlad bild av skolans resultat i förhållande till kursplanernas mål i årskurs 5. Inspektörerna tar del av resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 år 2007 och kan konstatera att dessa är låga. Antalet elever var bara 21 varför det är svårt att dra vittgående slutsatser av materialet. Inspektörerna vill dock påpeka att det finns anledning för skolan att analysera sambandet mellan de låga resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 och den bristande arbetsro och individanpassningen i årskurserna 3–6. Däremot uppger såväl lärare som elever i de yngre och äldre årskurserna att hänsyn tas till individuella förutsättningar där och att eleverna får såväl relevant stöd som utmaningar anpassade till eleverna.

Sammanställning över betygsresultaten i årskurs 9 år 2007 visar att dessa var lägre vid Himlaskolan än i kommunen och i riket. Skillnader i resultat mellan flickor och pojkar var betydande. Vid samtal med lärare och rektor framkommer att kunskapsresultaten inte analyserats eller utvärderats. Med anledning av de i denna rapport redovisade resultaten såväl vid betygssättningen som vid nationella ämnesprov i årskurs 5 vill inspektörerna särskilt framhålla vikten av att skolan i sitt kvalitetsarbete analyserar orsaker till den låga måluppfyllelsen och fastställer vilka åtgärder skolan ska vidta. Eftersom resultaten inte analyseras i kvalitetsredovisningen blir den inte det redskap för att öka skolans måluppfyllelse den är tänkt att vara. Skolan behöver således förbättra det systematiska kvalitetsarbetet med kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analys.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 respektive årskurs 9 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

4 (17)

- Utbildningen vid skolan är inte avgiftsfri för eleverna (4 kap. 4 § skollagen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas resultat bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen i relation till mål att uppnå även före årskurs 7.
- Skolan bör utveckla innehållet i de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolan bör utveckla arbetet med elevernas inflytande såväl skolövergripande som över arbetet i klassen.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med att tydliggöra målen i kursplanerna och läroplanen för eleverna i årskurserna 1–6.
- Skolan bör utveckla arbetet för eleverna i årskurserna 3–6 så att det i högre grad anpassas till elevernas individuella förutsättningar.
- Skolan bör utveckla innehållet i åtgärdsprogrammen.
- Skolan bör intensifiera sitt arbete med värdegrunden.
- Skolan bör utveckla arbetet med att presentera och tydliggöra målen i kursplanerna och i läroplanen för eleverna i årskurserna 1–6.
- Skolan bör intensifiera arbetet med att säkra en god studiemiljö för samtliga elever.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever (i procent) som bedöms ha uppnått kravnivån i samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5 år 2007.*

	Antal elever i årskurs 5	Svenska	Matematik	Engelska
År 2007	21 elever	52 %	71 %	57 %

Källa: Skolans statistik

Tabell 2. *Elevernas genomsnittliga meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan år 2007.*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Himlaskolan	Kommunala skolor	Riket
Meritvärde ¹	181	198	207
Andel (%) som nått målen i alla ämnen	72	76	76
Andel (%) behöriga till nationellt program ²	83	90	89

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar:

Eftersom Himlaskolan är en ny skola finns det inte statistik tillgänglig för att göra jämförelser över tid avseende kunskapsresultaten. Inspektörerna vill därför peka på att det smala urvalet – ett år och ett relativt litet elevantal - gör att ett fåtal elever kan ge ganska stort utslag i statistiken.

Elevernas kunskapsresultat dokumenteras i ämnena engelska, matematik och svenska främst med hjälp av de nationella ämnesproven för årskurs 5, dock saknas en samlad bild av skolans resultat i förhållande till kursplanernas mål i årskurs 5. Tabell 1 visar resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 år 2007. Det framkommer att cirka 50 procent av eleverna inte når kravnivån i samtliga delprov i ämnet svenska år 2007. Motsvarande siffra detta år är för engelska drygt 40 procent och för matematik knappt 30 procent. Detta betyder att en stor del av skolans elever inte når kravnivåerna för samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5. Viktigt att notera är att antalet elever bara är 21 stycken varför det är svårt att dra långtgående slutsatser av denna statistik.

Tabell 2 visar betygsresultat för eleverna i årskurs 9. Betygsresultaten avseende genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan samt andel elever som nått målen i samtliga ämnen är lägre än nivån för kommunen och för riket.

Enligt grundskoleförordningen ska nationella ämnesprov genomföras i årskurs 9. Dessa har genomförts vid Himlaskolan men resultaten rapporterades in för sent till SCB och finns därför inte att tillgå i offentlig statistik. Den statistik som inspektörerna tar del av via skolan är ofullständig. För flera elever saknas resultat och bedömningar av måluppfyllelse.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² För att vara behörig till nationellt program på gymnasiet måste eleven ha slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha godkända betyg i ämnena svenska alternativt svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Det är stor skillnad på pojkars och flickors resultat år 2007. Flickornas genomsnittliga meritvärde var år 2007 197 och pojkarnas 167. Det innebär en skillnad på 30 poäng.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Denna bedömning grundar sig på att lärarna vid Himlaskolan har prioriterat arbetet med att följa upp elevernas arbete och kunskapsutveckling kontinuerligt. Dock är denna uppföljning koncentrerad till ämnena engelska, matematik och svenska i årskurserna 1–6. Eleverna uppger att de får en god bild av sin kunskapsutveckling i dessa tre ämnen vid utvecklingssamtal och i den utvärdering som görs efter varje avslutat arbetsområde. Skolans äldre elever tycker sig få en god bild av kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Uppföljning av alla ämnen

Läroplanen för grundskolan betonar vikten av att resultaten följs upp och utvärderas. Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Det finns i kursplanerna mål att sträva mot och uppnå i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen.

Vid Himlaskolan bedöms elevernas kunskapsutveckling på individnivå kontinuerligt i engelska, matematik och svenska. Vid samtal med lärare och elever i årskurserna 1–6 framkommer att lärarna inte gör bedömningar av varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Den uppföljning och utvärdering som lärarna ska göra av varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att skolans samlade resultat ska kunna utvärderas och följas upp. Se vidare avsnitt 3.3 i denna rapport under Rektors ansvar.

Inspektörerna bedömer att skolan bör bedöma varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen även före årskurs 7.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan (IUP) skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Vid Himlaskolan upprättas en IUP för samtliga elever vid utvecklingssamtalen. Eleverna är väl medvetna om vad som står i IUP:n och de har en kopia som förvaras i klassrummet. I några av de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tar del av är dock kopplingen till mål i läroplanen och kursplanerna ibland otydlig. De angivna målen är också i flera fall diffusa och svepande. Till exempel anges som mål att arbeta med ”vg-uppgifter”, ”lära mig så mycket som möjligt” och ”bli bättre på matte, musik och engelska”.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla innehållet i de individuella utvecklingsplanerna.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma eleverns kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Eleverna vid Himlaskolan uppger att betygen är rättvisa och stämmer överens med betygskriterierna. Lärarna har arbetat med att säkra betygens likvärdighet genom kommun- och skolövergripande kompetensutveckling om betyg och bedömning. Dessutom sambedömer lärare nationella prov, inlämningsuppgifter och andra elevproduktioner. De äldre eleverna uppger att de får kontinuerliga bedömningar av sina resultat. Lärarna använder de nationella ämnesproven som stöd för betygssättningen. Dock behöver, som tidigare berörts i denna rapport, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i relation till mål att uppnå i årskurs 5 utvecklas.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans undervisning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Denna bedömning grundar sig på att eleverna varje vecka planerar sitt eget arbete. Vidare utvärderar elever och lärare kontinuerligt arbetet och kunskapsutvecklingen. Eleverna uppger att de får ett större inflytande över det egna lärandet i takt med stigande ålder och mognad. Skolans äldre elever är väl medvetna om såväl mål som betygskriterier i de olika kursplanämnen. Inspektörerna ser flera exempel på att även strävansmål presenteras då målbeskrivningar görs för de olika arbetsområdena och att de anger inriktningen för skolans arbete. Vidare framkommer vid inspektionen att lärarna, med något undantag, på ett konstruktivt sätt samverkar inom arbetslagen för att främja elevernas lärande.

Inom området finns följande förbättringsbehov.

Arbetsätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Enligt läroplanen förutsätter elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Vidare ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har.

Vid Himlaskolan varierar elevernas inflytande över arbetet i klasserna mellan lärare och ämnen. Skolans elever i årskurserna 1–6 uppger att de inte känner till att det finns mål för utbildningen mer än de mål som finns i deras IUP. Lärarna bekräftar i samtal att de inte tillräckligt tydligt presenterar målen för eleverna. Om eleverna inte har vetskap om utbildningens mål är det svårt för dem att utöva inflytande över utbildningens utformning. Lärarna presenterar ofta en färdig planering av de arbetsområden klasserna ska arbeta med.

Vid skolan finns två elevråd, ett för yngre elever och ett för äldre. Vid inspektionsbesöket framkommer att aktiviteten i dessa elevråd är låg. Vidare framkommer det att de elever som inte är med i elevrådet har liten tilltro till att elevrådet skulle kunna påverka något på skolan.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med elevernas inflytande såväl skolövergripande som över arbetet i klassen. Vidare bör skolan utveckla arbetet med att presentera och tydliggöra målen i kursplanerna och i läroplanen för eleverna i årskurserna 1–6.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Vid skolan finns rutiner för att identifiera elever i behov av stödundervisning eller särskilt stöd och för att tillse att dessa elever får relevant stöd. Det råder ett inkluderande synsätt på skolan, det vill säga att eleverna i huvudsak erbjuds stöd inom ramen för ordinarie undervisning. Vidare uppger såväl de äldsta som de yngsta eleverna att arbetet är anpassat efter varje elevs förutsättningar och att de får utmaningar i skolarbetet.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Eleverna i årskurserna 3–6 uppger att skolan inte ger alla elever tillräckliga utmaningar. Det förekommer att elever tycker att arbetet är för lätt och att skolan därmed blir tråkig och inte stimulerande. Detta bekräftas vid inspektörernas besök i klassrummen. Däremot uppger de äldre och yngsta eleverna att arbetet tar hänsyn till individuella förutsättningar och är stimulerande och utmanande vilket också bekräftas vid lektionsbesök och vid samtal med rektorn.

Inspektörerna bedömer att arbetet för eleverna i årskurserna 3–6 i högre grad bör anpassas till elevernas förutsättningar.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid Himlaskolan upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd men de åtgärdsprogram inspektörerna tar del av är av varierande kvalitet. En del av dem tar inte hänsyn till grupp eller organisationsnivå. Vidare beskrivs inte elevens positiva sidor vilket gör att de tenderar att ensidigt beskriva eleven i negativa termer.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla innehållet i åtgärdsprogrammen.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att de flesta elever inspektörerna samtalar med uppger att de är trygga i skolan. Skolan behöver utveckla arbetet med att förankra värdegrunden. I ett antal klasser råder bristande arbetsro vilket eleverna uppger påverkar deras möjlighet till inläring på ett negativt sätt.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsområden.

Studiemiljö

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

I några klasser råder oro vid inspektionsbesöket. Elever i dessa klasser tycks inte ha respekt för den gemensamma studiemiljön och inspektörerna kan konstatera att de inte alltid lyssnar på lärarnas tillsägelse. Denna bild bekräftas vid samtal med elever, personal och rektorn. Rektorn uppger att hon uppmärksammat problemet och vidtagit åtgärder för att förbättra situationen för dessa klasser. Inspektörerna kan också i samtal med personal konstatera att de samtalar om studiesituationen för eleverna och söker flexibla lösningar för att öka studieron.

Inspektörerna bedömer dock att skolan bör intensifiera arbetet med att säkra en god studiemiljö för samtliga elever.

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska skolan främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling. Tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Himlaskolan har formulerat en värdegrund i samklang med den värdegrund det svenska samhället vilar på. Elever i de äldre åldrarna uppger dock att lärarna i ringa omfattning pratar om och arbetar med värdegrunden. De uppger vidare att det finns ett förhållningssätt bland eleverna som innebär en negativ inställning till homosexualitet och människor med utländsk bakgrund. Rektorn och lärarna instämmer i detta. Elever och lärare uppger att det förekommit att elever varit utfrysade. Vid inspektionen framkommer att skolan uppmärksammar, och genast söker stödja, då elever har svårigheter i samspel med andra elever eller upplever skolmiljön som otrygg. Eleverna uppger dock att det är otillfredsställande att kamratstödjarna inte träffas och att de inte känner till något annat system för att upptäcka hur eleverna mår på skolan. Skolan presenterar i anslutning till att inspektionen genomförs en likabehandlingsplan som uppfyller lagens krav. Som bakgrund till denna plan har en kartläggning av skolans behov avseende arbete mot diskriminering och annan kränkande behandling genomförts i samverkan med elever. Inspektörerna bedömer att detta är en grund för skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Mot bakgrund av det förhållningssätt som beskrivits ovan och att eleverna uppger att lärarna inte tillräckligt tydligt arbetar med att synliggöra skolans och samhällets värdegrund inspektörerna bedömer dock att skolan bör intensifiera sitt arbete med värdegrunden.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,

14 (17)

- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är området av god kvalitet eftersom eleverna vid Himlaskolan i huvudsak har tillgång till utbildning i enlighet med författningarna.

Inom bedömningsområdet finns följande bristområde.

Avgiftsfri utbildning

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Eleverna i årskurs 9 åker varje år på en skidresa till Vemdalen under skoltid. Kostnaden för denna resa uppgår till 2 000 kronor vilket betalas av elevernas föräldrar. Vid inspektionstillfället framkommer att det finns elever som inte åker med av kostnadsskäl.

Inspektörerna bedömer att utbildningen inte är avgiftsfri för eleverna.

Se även Skolverkets samlade bedömning av avgifter i den kommunövergripande rapporten.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är området av god kvalitet eftersom skolans pedagogiska personal i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver och får kompetensutveckling kopplat till skolans behov. Läsåret 06/07 var antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen 6,8 per 100 elever vid Himlaskolan att jämföra med 6,1 i kommunen och 7,0 i riket som helhet. Det totala antalet lärare per 100 elever samma läsår var 10,1 för skolan och 7,7 för kommunen samt 8,3 för riket.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är området av god kvalitet eftersom rektorn är förtrogen med verksamheten och driver den pedagogiska utvecklingen på ett genomtänkt och konsekvent sätt. Rektorn har stort förtroende såväl hos personal som elever.

Inom bedömningsområdet finns dock följande brist.

Rektorns ansvar för uppföljning av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Vid inspektionsbesöket framkommer att skolans samlade resultat inte analyseras i syfte att höja måluppfyllelsen. Till exempel känner lärarna inte till de skillnader i resultat mellan pojkar och flickor som belysts tidigare i denna rapport. Som tidigare berörts i denna rapport görs inte en uppföljning om eleverna nått kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5. Skolan gör inte heller någon utvärdering av de samlade kunskapsresultaten i årskurs 5 och 9. En förutsättning för att kunna göra en uppföljning av skolans samlade resultat är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling. Se punkt 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat i denna rapport. Inspektörerna bedömer att rektor inte genomför en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurserna 5 och 9.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet eftersom kvalitetsredovisningen inte lever upp till kraven i författningarna. Det systematiska kvalitetsarbetet har varit eftersatt då mycket energi har lagts på omorganisering av skolan. Innevarande år har dock tydliga områden definierats i ett kvalitetsarbete som innefattar uppställande av mål, genomförande, kontinuerlig utvärdering och analys av hur arbetet gått.

Inom bedömningsområdet finns följande brist.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

I Himlaskolans kvalitetsredovisning redovisas inte några kunskapsresultat. Därmed saknas också analys av resultaten och redovisning av vilka åtgärder som planeras för

en ökad måluppfyllelse i dessa avseenden. Inte heller redovisas situationen för elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen måste utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomståendes möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när information saknas. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller kraven i förordningen. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-10-17 Göteborg

Anna Wide

Lena von Platen